

CEREBRVM GRATIA PRINCIPIS ANIMAE,

quemadmodum sensus quoque ac motus ex nostro arbitratu pendens,
extructum esse. Caput I.

Quid quintus
liber et sextus
pertractatus.

Septimi libri
argumentum.

Cerebri fun-
ctionū et par-
tium brevis e-
numeratio.

In lib. de Ve-
narum et Ar-
teriarū sectio-
ne.

INSTRUMENTA nutritioni famulantiā duobus
proximē precedentibus libris utcūq; aggressus sum.
Prior namq; cibi potioniq; organa (in quorum preci-
puo uiscere concupiscibilem animā residere diximus)
& dein propter loci uicinātem, partiumq; cōnexum
membra generationi dedicata enarrauit. Posterior
autem eas partes recensuit, quibus aëreā substantiā
reficiendā, ac innati caloris augendi recreandi q; mu-
nus concreditur: in quorum primario uiscere uim ira-
scibilis animae insitam esse inuimus, inibi Stoicorum
& Peripateticorum suffragijs haud adeo acquiescen-
tes, ut & animae principatum in corde collocari testa-
remur, neruosq; ab illo originem ducere donaremus.

Quapropter quum sensus motusq; arbitrij, & prin-
cipis animae (cuius beneficio imaginamur, ratio cinamur, memoramus) fomes adhuc comme-
moranda super sit, praesens liber illi opportunē consecrabitur, cerebrum ipsiusq; partes uniuersas
una cum sensuum organis pertractaturus. Quemadmodum itaq; cordis substantiā, uitalis
animae uis, ac propriae iecoris carni, naturalis animae facultas induntur, in super ut iecur crassio-
rem sanguinem, ac qui perquam caliginosus est, naturalem spiritum, & cor item rursus san-
guinem impetu per corpus ruentem una cum uitali spiritu conficiunt, & perinde atq; haec ui-
scera per dedicatos sibi canales omnibus corporis partibus suas materias deriuant, ita quoq; ce-
rebrum aptam ipsius muneri obtinens materiā, in proprijs sedibus, ac illius functioni appositē
subministrantibus instrumentis, animalem spiritum longē clarissimū tenuissimūq; parat, quo
ad diuinas principis animae operationes partim utitur, partim autem ad sensuum motusq; in-
strumenta per neruos tanquam per funiculos continuo distribuit, ea nunquam spiritu, qui
praecipuus eorum instrumentorū functionis autor censetur, destituens, non minus sanē quam
iecur & cor nullas corporis partes suis quas illis impertit materijs (tantisper dum ualetho-
mo) indigas relinquunt, etiam si non semper cum qualitate tum copia easdem diffundant. Ner-
ui igitur (quorum originē à cerebro pendere in quarto libro indicauimus) id cerebro praestant,
quod magna arteria cordi, & caua iecori, ut qui paratum à cerebro spiritu illis quibus hunc
mandari oportuit instrumentis deducant, diligentesq; cerebri satellites & nuncij censeantur. Cae-
terum animali spiritui materiā superest uitalis spiritus, in arterijs numerosa serie ambas cerebri
membranas accedentibus abundans, & dein aër quem uersus cerebrium tum per foraminula
priuatim osfactus organi occasione in octauo caluariae osse exculpta, tum comprimis per ea
caluariae foramina quae palatum spectant, inter spirandum attrahi multo antē diximus. Ac aër
quidem, qui dum inspiramus per angustissimos flexuososq; & tortuosos ductus inter duram
cerebri membranam ac tenuem attrahitur, atq; ob difficilem transitum extenuatur, cerebroq;
aptissimus redditur, undecūq; ubi aditum reperit, in cerebri dextrum & sinistrum, & horū
medium uentriculos sese insinuat. Vitalis autem spiritus & si copiosissimus in omnibus tenuis
durāq; membranae ualis ductibus ue habeatur, attamen in dextrum & sinistrum cerebri uen-
tricos plurimus à praecipuis arteriarum ramis fertur, quas superius obliquo longoq; ductu
contra Galeni placitum caluariam perforare, atq; ad glandis cerebri pituitam excipientis late-
ra porrigi retulimus. Ab his namq; arterijs, quas reticulare plexum Galenus efformare docuit,
non minimā soboles tenuis membranae processibus suffultae, per humillimas dextri sinistriq;
uentriculi sedes ingrediuntur, tandem secundum totum uentriculorum progressum in illorum
amplitudinem incedentes. Verum praeter has arterias, & quarto quem ego ita nunc cupau du-
rae membranae sinu uas quoddā sub eo corpore quod testudinis camerae ue instar arcus extructe
imaginē refert, ac nobis camerae appellatur, in anteriora cerebri per cōmunem dextri sinistriq;
uentriculi cavitatem, seu potius tertium cerebri uentriculum contēdit. Hoc uas tandē in duos
ramos bipartitum, uno ad dextrum, altero ad sinistrum uentriculum diffunditur, & eius loci ar-
terijs commixtū, rete efformat, quod ab extimi fetus inuolucris imagine nomē inuenit. Ab aë-
re itaque in cerebrum ingressio, ac uitali illo spiritu ob frequentes sanē anfractus ad cerebri usus
magis magisque adaptato, in cerebri dextro sinistroq; uentriculis, & ipsorum mutua concauitate
tertio ue

tertio ue uentriculo animalis spiritus à cerebri uirtute elaboratur, quam ab opportuno elemen-
torum ad iustitiam cerebri substantiae temperamento, pendere credimus. Porro huius spiritus
animalis portio tertio cerebri uentriculo per oblongū meatum inter ea corpora cerebri quae
clunibus & testibus assimilabuntur porrectum, in cerebelli uentriculum fertur, quem partim
cerebelli sinus, partim dorsalis medullae cavitates efformant. Ab hoc uentriculo in dorsalem
medullam, atq; ita in neruos ab illa propagatos, animalis spiritus non mediocri portio digerit-
tur. A reliquis autem cerebri uentriculis, spiritum in neruos ab illis proximē principiū ducen-
tes, ac sic in sensuum motusq; arbitrij organa dispensari arbitramur, non admodum anxie di-
sceprantes, num spiritus ille tenuissimus per aliquos neruorum meatus (ut uitalis per arterias)
an secundum nerui corporis latera luminis modo ad columnam, dirigatur: an uero neruorum
duntaxat continuitate cerebri uis ad partes pertingat. Atq; haec tenus sanē cerebri functiones in
uiuorum animalium sectionibus admodū probabiliter & uerē quodammodo possum assequi.
Sed qui in imaginatione, ratiocinatione, cogitatione, memoria (aut quomodo cūq; aliter,
nescio quorum dogmatibus acquiescens, principis animae uires subdividere, aut enumerare
uelis) cerebrum suo fungatur munere, haudquaquam ex sententia apprehendo. & si fortē accurately
indefectisq; cerebri partium intuitu, ac deinceps ex reliquarum partium corporis, quarum usus
uel leuiter in dissectione exercitatum haud latet, speculatione, qua similitudo indagaretur, uel
probabile quid indipisci possem, id sanē citra sanctissimae fidei labem neuiquam conficeretur.
Quis enim, Deum immortalē, huius aetatis philosophorū, addam & theologorum uulgi nō
admirabitur, qui tam ridiculē diuinā ac summē admirabili hominis cerebri machinae detrahen-
tes, ex ipsorū somnijs in humanae fabricae cōditorem impijsimīs, nō secus quam si Promethei
essent, nescio quam cerebri struem nugacissimē ementiuntur, eam quam incredibili prouidentia
atque adeo eis quos corpori praestare debuit uisibus affabrē immensus rerum Opifex effinxit,
procul ab oculis arcentes, suamq; tot inartificiosis abundantem monstris praepontes, & pa-
rum (pro pudor) solliciti in quantam impietatem teneros quos instituunt animos temporis
successu rapiunt, tunc uidelicet, quum illi praceptorum sectis non amplius additi, & Naturae
operum discendi cognoscendiq; studio flagrant, proprijs manibus in homine ceterisq; ani-
malibus, quae ipsis fuere tradita, rimari, altiusq; expendere aggrediuntur. Nondū enim memo-
ria excidit, me quum in Castrensi paedagogio Louanienſis gymnasij facillē praecipuo ac lauda-
tissimo, philosophiae operam nauarem, in commentarijs quos praceptor noster professione
theologus, ob idq; ad pias opiniones cum philosophorū miscendas inter reliquos eius Acade-
miae moderatores paratissimus, in Aristotelis libros de Anima praeegebat, scripsisse, cerebrum
tribus donari uentriculis, atq; horum primum anteriorem, secundum medium, & tertium po-
steriorem esse, eosq; à situ ad hunc modum nomen obtinere, & à functione etiam aliter appel-
lari. Siquidem primus seu anterior, qui frontem respicere dicebatur, sensus cōmunis uentri-
lus nuncupatus est, quod ab hoc quinq; sensuum nerui suis instrumentis deferri, & dein horum
neruorum beneficio odores, colores, sapores, sonos, & tactiles qualitates in hunc uentriculum
deduci, illi homines arbitrantur. Ac proinde praecipuus primi uentriculi usus censebatur, ut
obiecta quinq; sensuum, quorum genus sensum communem uulgō uocamus, reciperet: atq;
illa ad secundum uentriculum, qui meatu quodam primo necitebatur, transmitteret, quod secun-
dus de eo obiecto imaginari, ratiocinari & cogitare possit, quippe uentriculo illi cogitatio seu
ratio tribuebatur. Tertius autē uentriculus memoriae erat sacer, in quem secundus omnia quae
ex obiectis illis, de quibus abundē ratiocinatus esset, mādari uoluit, cōmodē deponere. Atq; ter-
tius uentriculus haec prout humidior siccior ue erat, aut ocyus aut tardius sibi, uelut in ceram
aut lapidem duriorē insculpebat. Dein pro sculpturae leuitate uel difficultate praesentem uen-
triculum quae ipsi mandatur, aut breuiori, aut longiori temporis intervallo asseruare, commen-
taria illa docent. Neque profecto tertius iste uentriculus haec sibi suoq; nomine, aut retinet, aut
insculpit, sed secundi uentriculi gratia, nimirū ut quoties hic de aliquo memoriae sinui concre-
dito, ratiocinari instituit, ille ocyus hoc quicquid est in secundum uentriculū deleget, ac uelut
in rationis officinā uersandū exporrigat. Ceterum ut singula quae ita nos edocebamur, aptius
assequeremur, tabula quaedā ostendebatur nescio à qua philosophiae Margarita deprompta,
dictosq; iam uentriculos oculis subiiciens, quam nos discipuli prout scholasticae picture quicq;
erat studiosior, suis commentarijs expressius appingebamus. Neq; hac figura tres duntaxat
uentriculos complecti nobis persuadebatur, uerum ipsam quoq; omnes simul capitis partes,
nedum cerebri, ostendere arbitrabamur. Atq; haec Opificis nostri solertia in corporis humani
fabrica nunq; inspicientiū sunt signenta: qui quā in cerebri cōstructione enarrāda aberrent,
sequēs sermo ostendet, qui eadem methodo qua in duobus proximē praecedētib; libris usus
sum, post perfunctoriam hanc cerebri descriptionem, ipsius partes seorsum singulas una cum
omni-

Thomae, Sco-
ti, Alberti,
& eius cohor-
tis scriptorum
de cerebri uen-
triculis opi-
nio.